

Hvorfor du bør kjøpe høns også i regnvær

Hver gang aksjemarkedene faller opplever vi at en rekke eksperter råder folk til ikke å sette nye penger i aksjefond, men å avvente. De sår i fruktbar jord: Statistikken viser nemlig at vi nordmenn tegner mindre i aksjefond enn normalt i perioder med fallende aksjemarkeder. Dette sparemønsteret svekker vår langsiktige avkastning. Hvis vi derimot opprettholder tegningen i aksjefond også gjennom slike perioder kommer vi samlet sett bedre ut, skriver administrerende direktør Lasse Ruud i Verdipapirfondenes forening.

Selv liker jeg å betegne aksjemarkedet som en evigvarende rekke kursrekorder ispedd midlertidige kursfall. Men hvis vi bare skal plassere nye penger i aksjefond i perioder utenom kursfallene – hvilket vi tenderer til å gjøre - reduseres vår langsiktige avkastning.

Dårlig aksjevær

De fleste av oss kjenner ordtakingen om at det er vanskelig å selge høns i regnvær. Bildet har noen likhetstrekk med aksjemarkedet. Også aksjer ser mer pjuskete ut i "regnvær", og aksjeselskapenes inntjeningspotensial blir ofte vanskeligere å vurdere.

Den verdenskjente og svært suksessrike langsiktige investoren Warren Buffet har mange tiårs erfaring i aksjemarkedene. Han hevder at "aksjer er den eneste "varen" færre vil ha når den er billig og flest vil ha når den er dyr."

Fallende aksjekurser er riktignok ikke uten videre ensbetydende med at aksjer blir billigere der og da. Kursene faller jo gjerne som følge av at investorene frykter at aksjeselskapenes framtidige verdiskaping (eller mer presist: fremtidig kontantstrøm) blir lavere enn tidligere antatt.

Noen ganger viser det seg at frykten bare skyldes "falsk alarm." Andre ganger faller verdiskapingen før den igjen tar seg opp til nye høyder. I ettertid - det være seg etter noen uker, måneder eller år - vil derfor aksjer ofte framstå som billige da kursene falt.

Hvis ikke kjøpe nå - når da?

Etter nyttår har de globale aksjemarkedene falt kraftig. Anta at du sitter med langsiktige sparemidler, som du ikke har behov for før tidligst i 2013, eller kanskje ikke før etter 2020, og lurer på hvordan du skal forholde deg.

Mange eksperter råder deg til ikke å plassere nye midler i aksjer eller aksjefond nå, fordi markedet er preget av spesielt stor

usikkerhet eller fordi de tror markedet skal videre ned på kort sikt.

Men når skal du da plassere disse midlene i aksjefond? Skal du vente til usikkerheten i markedet er blitt mindre eller bildet igjen ser mer rosenrødt ut? Problemet er at da har allerede aksjekursene steget.

Vet du best?

Det beste vil selvsagt være å gjøre aksjeplasseringer når markedet når bunnen i denne omgang, og kanskje til og med selge alt når markedet er på en midlertidig topp.

Forutsetningen for å lykkes med dette er at du over tid sitter med bedre informasjon eller har bedre evne til å tolke betydningen av eksisterende informasjon enn resten av aksjemarkedet, og helst kombinert med en viss evne til å forutse plutselige og uventede begivenheter som gir aksjemarkedet en dytt opp eller ned.

Men å råde langsiktige norske småsparere til å "time" aksjemarkedet er ikke særlig konstruktivt når all erfaring tilsier at den enkelte har lav sannsynlighet for å tjene på det, og stor sannsynlighet for å tape.

Jeg fraråder derfor forsøk på "timing" av aksjemarkedet. Ikke fordi det er umulig, men fordi det er lite sannsynlig at den enkelte vil lykkes.

Kjøp når du kan - selg når du må

Den mest fornuftige tilnærmingen til aksjemarkedet for de fleste av oss er å legge til grunn at markedet alltid er uforutsigbart på kort sikt, og at det er like vanskelig å spå utviklingen i aksjemarkedet de nærmeste ukene som å spå været.

I så fall blir intet tidspunkt bedre enn andre for å gå inn i aksjemarkedet. Og da blir det kun vår privatøkonomiske situasjon og tids-horisonntilknyttet egne sparebehov som bør telle når vi vurderer å tegne nye andeler

eller innløse de vi har, ikke stemningen i aksjemarkedet.

Foretrekk det velprøvde

Historikken viser at vedvarende og bred tilstedeværelse i aksjemarkedene gjennom mange år gir god avkastning. Oppskriften med å plassere midler i aksjefond når du har penger å sette av på lang sikt uten noen nærmere vurderinger av markedssituasjonen er altså både velprøvd og enkel. Og empirien tilsier at du vil lykkes.

Hvorfor da prøve oppskriften med å "time" aksjemarkedene, som både krever at du må bruke tid på å følge med, og der odds'en for å lykkes ikke er på din side?

Spar motsyklisk med spareavtale

For langsiktige småsparere er en fast spareavtale den aller enkleste og tryggeste måten å ta del i den ekstra avkastningen som aksjemarkedet gir over tid.

En spareavtale er avtale om faste månedlige kontooverføringer fra brukskonto til et aksjefond. Så lenge du ikke aktivt

stopper spareavtalen din sørger den for at du sparer jevnt og trutt, også i tider med dystre stemning i aksjemarkedene.

Du reduserer risikoen for å være spesielt uheldig med tidspunktet for kjøp av aksjer, og får med deg det som i ettertid ofte viser seg å være billige andeler.

Vær derfor trofast mot spareavtalen din. Det dumme du gjør er å stoppe spareavtalen etter kursfall, for så å begynne den igjen på stigende kurser.

Kursfall - et dårlig kriterium for innløsning

Den ekstra avkastningen vi kan forvente å oppnå i aksjemarkedet kan ses på som betaling for vår evne til å sitte gjennom perioder med kursfall. Å selge seg ut under et kursfall i aksjemarkedene innebærer at vi overlater betalingen for å ta risiko til andre som er villig til å sitte med denne risikoen langsiktig.

Nesten alle aksjefondssparere er flinke til å holde fast ved sin tidshorison og ikke selge aksjefondsandeler i tilknytning til børnsfall. Erfaringen er at de vil tjene på dette på lang sikt.

Det er ikke mulig å oppnå høyere avkastning enn de beste bankrentene uten å ta risiko.

Vi har ingen garanti for å få betalt for risikoen vi tar, men den dagen det ikke er mer lønnsomt å være med å eie næringslivet enn å ha pengene i banken, faller grunnlaget for privat næringsvirksomhet bort.

Meravkastningen i aksjemarkedet over tid er en grunnleggende forutsetning for vårt økonomiske system. Forventningen om meravkastning på aksjer bygger på lang historikk over aksjemarkedenes utvikling, og er i tillegg teoretisk godt begrunnet.

Så lenge vi forsker, utvikler og produserer varer og tjenester stadig mer effektivt, vil både arbeidstakere oppnå lønnsvekst og eierne av næringslivet oppnå god avkastning.

Så lenge du fortsatt har lang sparehorison og evne til å bære risiko (kursfall) bør du derfor bli sittende i ro med dine aksjefondsandeler.

Selger du deg ut av aksjefond bytter du ut den høye svingningsrisikoen i aksjemarkedet til lavere, men sikrere avkastning i banken. For de som mister nattesøvnen av kursfall kan dette være den beste løsningen.

Men noen går kanskje ut av aksjefond for å prøve å komme inn igjen på et senere tidspunkt. I første omgang har du da løst et problem, nemlig at pengene dine ikke er utsatt for nedsiderisiko lenger.

Samtidig står du overfor et nytt problem: Når skal du sette pengene inn i aksjefond igjen?

Erfaringen er at de som går ut når det faller ikke kommer seg inn igjen tidnok når det snur.

Fondssparing på 1-2-3

1. Fortreng markedsstøyen
2. Gå gradvis inn
3. Gå gradvis ut

Det er din egen tidshorison og økonomiske situasjon som avgjør når du bør tegne i aksjefond, ikke den rådende stemningen i aksjemarkedet.

Hvis aksjer er riktig spareform for deg bør du holde deg der uavhengig av om markedet stiger eller synker for øyeblikket.

Gå gradvis inn med sparepenger du kan sette av på lang sikt (minimum fem år), og ta sparepengene gradvis ut etter hvert som du trenger dem til forbruk.

Da har pengene fått godgjøre seg så lenge som mulig i aksjemarkedet, og du har redusert risikoen for å være spesielt uheldig med tidspunktet for kjøp og salg av andeler.

Vi har fått god betaling for å gjennomleve kursfall

Figuren viser verdiutviklingen for bank sparing før skatt og et gjennomsnittlig norsk aksjefond for perioden fra og med 1. januar 1970 til og med 23. januar 2008.

Aksjefondet har gitt mest avkastning gjennom spareperioden, men svinger betydelig mer enn bankinnskuddet. Gjennomsnittlig avkastning per år i aksjefondet er 11 prosent, mens bankinnskuddet har gitt gjennomsnittlig avkastning på 6 prosent per år.

Grafen er i logaritmisk skala, noe som gjør at kursfall og stigninger på ulike tidspunkt på kurven er sammenlignbare.